

ARA-TAKE, el precursor

1

La nit és diàfana. Malgrat el fred, la claror de la lluna l'invita sortir al defora, abandonant l'escalf confortable dels tions que encara cremen a la caverna. Ara-Take contempla la bola blanca allà dalt penjada. De sobte nota, darrere seu, una presència. És el iaio. El sent respirar. Ha sobreviscut a molts hiverns. Quan tots els joves surten a caçar, ell, el patriarca, es queda amb les dones i els infants i vetlla perquè tot segueixi en ordre.

S'ajupen i es miren. El patriarca s'asseu a terra i pren la paraula. Comença explicant coses que, aparentment, no tenen sentit. Però ben aviat Ara-Take entén què vol dir. L'aigua és vida però també causa riudes perilloses, el sol dóna energia però, en ple estiu, esgota els arbres i, amb ells, els fruits que hi pengen. El foc, les eines de caça, tot, absolutament tot, pot ser unes vegades favorable i altres perjudicial. Per què sentir estranyesa d'aquell fet malaurat? Quants serveis no havia fet aquella pica, abans de malferir al company? La llança havia estat la vida i, a la fi, havia portat la mort. Res d'això no era imputable a Ara-Take.

Però, malgrat les paraules del vell, el seu cap s'inunda de dolor pel company perdut, al temps que colpeja l'eterna pregunta sobre l'oportunitat i el profit de la seva acció. Aquell trauc al pit, deixat per la llança en retirar-la, no sagnava en excés però, malgrat tot, el desgraciat Oto-Nin havia anat de mal en pitjor. La pell havia esdevingut cada cop més freda i suosa i la mirada més enterbolida, mentre la respiració decandia per moments. Tots els adults coneixien ben bé aquests senyals. A la fi, després de dos dies d'agonia, el dissortat caçador havia mort. Podien haver anat les coses d'una altra manera? El vell li diu que

no ho sap ningú. Ell pregunta: “Ningú?” Després d’una llarga pausa, el vell respon: “Si algú pot saber-ho és Baites-Neitin, el solitari, que viu a les portes de la cova sagrada”.

2

Amb el permís d’Argitibas el vell, Ara-Take es posa en marxa. Camina a pas ferm pel pla i s’enfila, quan cal, seguint els viaranys traçats pels porcs senglars i els escòrrecs dels vessants. Tres cops naixerà el sol sobre la línia llunyana que uneix el cel amb la terra abans que ell no arribi a la cova del solitari Baites-Neitin.

3

En caure la tarda que fa tres, allà, a mig aire de la paret muntanyosa, entreveu una columneta de fum. Després d’una bona grimpada, arriba a la distància d’un cop de pedra. Llavors veu la figura de l’home cobert de pells. Ha de ser Baites-Neitin. Dret, amb una vara a la mà, se’l mira fixament. Després d’una estona li fa senyals indicant-li que s’apropi. Ara-Take ho fa, a poc a poc, amb les mans obertes i els palmells nus. Se saluden i s’asseuen. Ara-Take li ofereix nous i ametlles collides per la seva companya Teban. Baites-Neitin complagut li dóna aigua fresca captada del regalim de la roca del fons.

—Vinc a veure’t de molt lluny —diu el viatger.

—Els teus motius deus tenir —li respon el bruixot—. Descansa i quan es faci fosc parlarem.

4

—T’has fixat en aquestes flames —li diu Baites-Neitin—, mira-les bé, sempre iguals però sempre diferents! Hi ha un ordre però no una uniformitat, hi ha una repetició però no una reproducció exacta. El foc és dinàmic, té vida, escalfa i no

s'estén més enllà dels seus límits. Si s'escampés per l'herbassar dels voltants seria la perdició; si s'extingís seria la mort. Alimenta'l amb troncs, però no amb excés; fes-ho al recer, perquè el vent o la pluja no l'apaguin. Si vols que duri vetlla'l, però no el remenis a destall. Observa. I actua només si és necessari.

—Això és tot? —va respondre el jove viatger.

—Això és tot. Ara ens beurem aquest suc d'ametlles i tastaràs unes cuixes de conill.

Mentre mengen, el jove contempla el foc i els dibuixos canvians que es projecten sobre la paret de la balma a les esquenes del mestre.

5

L'endemà, Baites-Neitin, —sense que ell li hagi explicat res— li diu: “Vas actuar bé; no et podies quedar plegat de mans”. I després d'una estona, veient-lo callat, ha afegit: “No podies permetre que les coses seguissin aquell camí”.

I el jove pregunta:

—Però, mestre, com ho sap què va passar?

—Perquè jo he estat jove abans que tu

—I com sabré, un altre dia, què he de fer? —s'atreveix a preguntar el viatger.

—Ho sabràs, Ara-Take, ho sabràs. Tu ja has fet el pas més important del teu aprenentatge. Quan era el moment no vas abandonar. Vas rumiar i vas buscar. Altres no ho faran mai. No deixis de fer-te preguntes. Has de saber que mai estaràs del tot segur. I ara marxa, que tens un llarg recorregut abans no tornis amb els teus.

I el jove, agafant el bastó que el vell solitari li ha regalat, aixeca la ma en senyal de comiat. Poc després —amb decisió— enfila el corriol de baixada, camí del

seu poble, a on arribarà quan el sol s'hagi amagat tres cops rere l'horitzó. Sent una gran calma. Pensa que té moltes ganes de trobar-se amb la Teban i de parlar amb Argitibes el vell.